

Για μελέτη:

F. de Saussure (*Μαθήματα Γενικής Γλωσσολογίας*, 99 κ.ε.) και E. Benveniste για τη φύση του γλωσσικού σημείου· F. de Saussure, *Μαθήματα*, 40 κ.ε., για το κύκλωμα της ομιλίας· L. Prieto, *Μηνύματα και σήματα*, 223-236, για ταξινομήσεις των σημειωτικών κωδίκων. A. Martinet, «Η διπλή άρθρωση του λόγου».

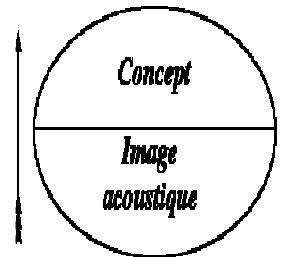
Charles Sanders Peirce (1839-1914):

- **icon** («εικόνα/ομοίωμα»),
- **index** («δείκτης»),
- **symbol** («σύμβολο») = «σημείο» (Saussure).

Ferdinand de Saussure (1857-1913)

σημείο = σημαίνον («ακουστική εικόνα») | **σημαινόμενο** («ιδέα, έννοια»)

1. Αυθαίρετο του σημείου
2. Γραμμικότητα του σημαίνοντος (αλλά και ιεράρχηση γραμματικών μονάδων)
3. Αμετάβλητο και μεταβλητό του σημείου
4. Ασυνέχεια (δυναδικότητα) των γλωσσικών μονάδων

Η διπλή άρθρωση του λόγου

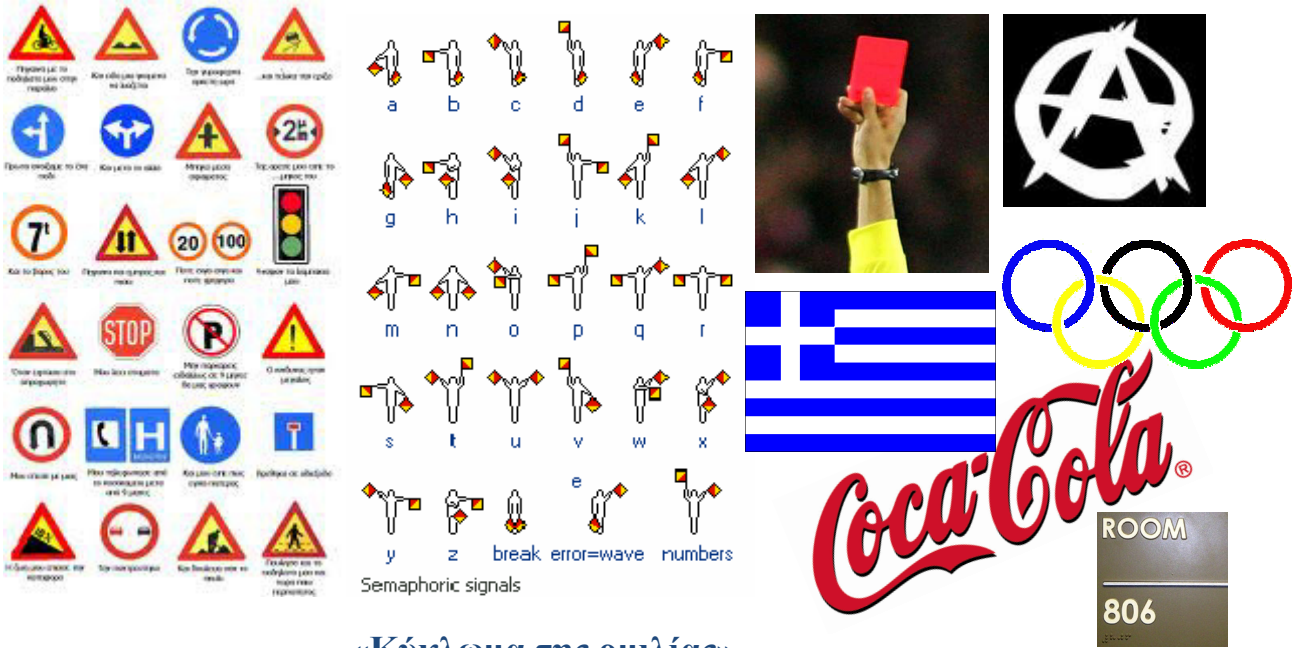
(André Martinet, *Στοιχεία γενικής γλωσσολογίας*, 9-11)

α'	β'
σημεία	φωνήματα

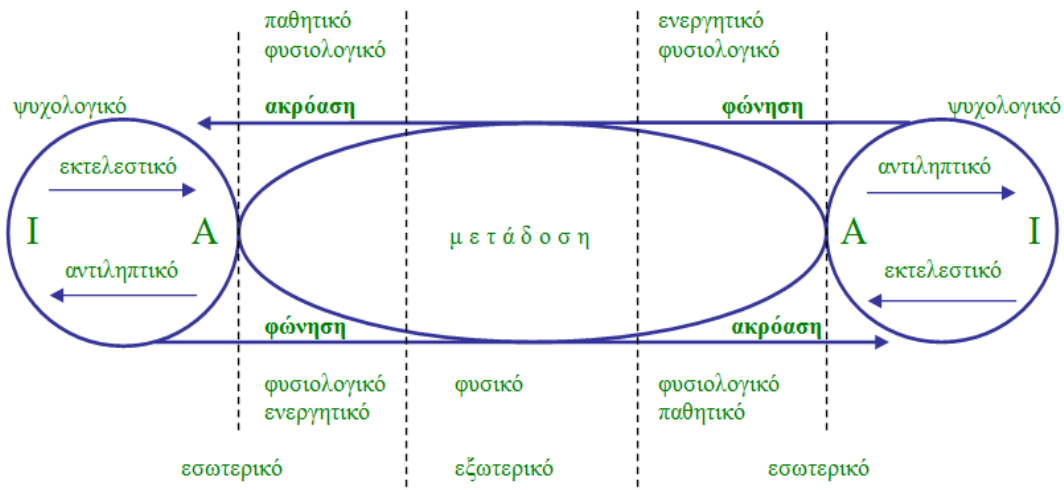
Απαντήστε:

1. Το σήμα του κοκ :
 - α) δεν είναι σημείο
 - β) έχει μόνο την πρώτη άρθρωση
 - γ) έχει μόνο τη δεύτερη άρθρωση
 - δ) έχει διπλή άρθρωση
 - ε) δεν έχει άρθρωση.
2. Εικονίδια όπως ☺, ☹, ☹:
 - α) δεν είναι σημεία
 - β) έχουν μόνο την πρώτη άρθρωση
 - γ) έχουν μόνο τη δεύτερη άρθρωση
 - δ) έχουν διπλή άρθρωση
 - ε) δεν αποτελούνται από επιμέρους μονάδες με νόημα.

Πόσες αρθρώσεις έχουν οι παρακάτω κώδικες/σημεία;

«Κύκλωμα της ομιλίας»

Σχολιάστε:

1. «Νοηματική» γλώσσα θεωρείται η γλώσσα στην οποία το «σημαίνουν», δηλαδή η λέξη, και το «σημαινόμενο», δηλαδή αυτό που η λέξη εκφράζει (πράγμα, ιδέα, κατάσταση, έννοια), έχουν μεταξύ τους πρωτογενή σχέση. Ενώ «σημειολογική» είναι η γλώσσα στην οποία αυθαιρέτως ορίζεται ότι το α «πράγμα» (σημαινόμενο) εννοείται με το α (σημαίνουν). Π.χ. δημοκρατία: δήμος=λαός+κρατώ / democracy [...] Με άλλα λόγια, η [ε]λληνική είναι η μόνη γλώσσα της οποίας οι λέξεις έχουν «πρωτογένεια», ενώ σε όλες τις άλλες οι λέξεις είναι συμβατικές, δηλαδή σημαίνουν κάτι απλά επειδή έτσι συμφωνήθηκε μεταξύ εκείνων που τη χρησιμοποιούν.[...] Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές θεωρούν την [ε]λληνική [γ]λώσσα «μη οριακή», δηλαδή ότι μόνο σε αυτή δεν υπάρχουν όρια και γι αυτό είναι αναγκαία στις νέες επιστήμες όπως η Πληροφορική, η Ηλεκτρονική, η Κυβερνητική και άλλες. Αυτές οι επιστήμες μόνο στην ελληνική γλώσσα βρίσκουν τις νοητικές εκφράσεις που χρειάζονται, χωρίς τις οποίες η επιστημονική σκέψη αδυνατεί να προχωρήσει. (παρόμοιο κείμενο σε πολλές ιστοσελίδες)

2. Είναι τα emoji μια νέα παγκόσμια γλώσσα; «Τα emojis είναι τα ιερογλυφικά του παρόντος, όχι του μέλλοντος. Όπως οι Ιάπωνες, που τα ανακάλυψαν, χρησιμοποιούν ακόμα ιδεογράμματα στη γραφή τους, έτσι και όλος ο πληθυσμός του κυβερνοχώρου έχει μάθει πλέον να επικοινωνεί εύκολα και γρήγορα με αυτές τις καρτουίστικες 'εικονολέξεις'». (www.lifo.gr)